

wingen over het soortbegrip als de diverse faunistische opmerkingen, die na afloop van de lezing te berde werden gebracht. Zo bevestigden o.a. de heren Grégoire en Wassenberg het voorkomen van de gladde slang op de St. Pietersberg. De heer Gytenbeek, die sinds 1941 dagelijks op de berg vertoeft zag de gladde slang slechts éénmaal, de hazelworm daarentegen 10 tallen keren.

De heer Onstenk heeft noch *Lacerta agilis*, noch *L. vivipara* ooit op de berg waargenomen. De heer Nijst merkt op, dat *L. muralis* juist veel voorkomt in de buurt van het Fort.

Dr. Thiadens meent, dat bij het onderzoek van de St. Pietersberg medewerking van de Genootschapsleden van belang kan zijn en hij adviseert dr. Brongersma om deze bij gelegenheid in de speciale onderzoekingsmethoden in te wijden, een verzoek, dat van de zijde van dr. Brongersma gaarne ondersteund zal worden.

Op suggestie van de heer Nijst besluit de vergadering om aan het oudste bestuurslid, dr. Beckers, die tot herstel zijner krachten op het hospitaal vertoeft een schriftelijke groet over te brengen en de beste wensen voor zijn gezondheid aan te bieden.

Te Heerlen, op Woensdag 14 December 1949.

Aanwezig de dames Janssen, Jongmans, Sterken en de heren van Rummelen, Willemse, Br. Eustachius, Br. Arnoud, Starmans, Velsen, Vijgen, Coonen, Terhal, Sterk, Mientjens, Collin, Warrink, van de Ven, Giessen, Adams, Dijkstra, van Loo, van der Kruk.

De heer T. van de Ven heeft een voordracht gehouden met lantaarnplaatjes over het „mesobrometum”; hieraan zal later een apart artikel worden gewijd.

Na een uitvoerige gedachtewisseling, waaraan verschillende leden deelnemen dankt de Voorzitter de spreker voor zijn interessante uiteenzetting.

Mededelingen van de Commissie inzake Wetenschappelijk Onderzoek van de St. Pietersberg. No. 2.

VOORLOPIGE MEDEDELING OVER DE ORIBATEI VAN DE SINT PIETERSBERG.

door

L. VAN DER HAMMEN

(Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden)

De Oribatei behoren tot de Acari of mijten. Zij leven vooral in mos, afgefallen blad en humus. De afmetingen variëren tussen 0.2 en

1.2 mm. Het aantal uit Nederland bekende soorten bedraagt thans ongeveer 160. Hiervan zijn er tot nu toe 53 op de Sint Pietersberg gevonden.

De enige die in Nederland een uitgebreide studie van de Oribatei maakte, was onze Acaroloog wijlen Dr. A. C. Oudemans. Zijn gegevens over Limburg zijn echter gering. Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat van de 53 soorten die op de Sint Pietersberg gevonden zijn, er 12 nieuw zijn voor onze fauna.

Van deze 12 soorten kunnen er 4 met name genoemd worden. Het zijn: *Heminothrus targionii* (Berl.), *Oppia quadricarinata* (Mich.), *Oppia nitens* (C. L. Koch) en *Edwardzetes edwardsii* (Nic.). De resterende 8 behoren tot recent beschreven of tot geheel nieuwe soorten, en zijn nog in onderzoek. *Heminothrus targionii* en *Oppia quadricarinata* werden gevonden in het bos op de Oosthelling (waaronder wij verstaan het bos ten Zuiden van de afgraving) en in het bosje bij de grenspalen 54 en 55. *Edwardzetes edwardsii* werd alleen gevonden in het bos op de Oosthelling, *Oppia nitens* alleen in het Encibos.

Van *Heminothrus targionii* zijn ook in het buitenland slechts weinig vindplaatsen bekend. Willmann noemt één vindplaats in Duitsland, Michaël één in Engeland. Belangrijk is, dat wij van deze soort ook onvolwassen stadia vonden.

De methode van verzamelen, die in dit geval bestaat uit het nemen van bodemonsters, brengt mede dat een vrij volledig inzicht wordt verkregen in de fauna ter plaatse. Alleen bij de hellingbossen wordt het inzicht bemoeilijkt door de ongelijkmatige ligging van het strooisel en de daaruit voortvloeiende heterogene verspreiding van de bodemfauna.

Wat de verspreiding van de Oribatei op de Sint Pietersberg betreft, kan in grote trekken het volgende gezegd worden. In het bos is er een groot verschil tussen de bodemfauna en de fauna van epiphytische mossen, vooral indien deze mossen of korstmossen hoger op de stam voorkomen.

Bij de bodemfauna van het bos kunnen wij onderscheid maken tussen de fauna van: 1. de eiken-haagbeukenbossen (Oosthelling, Slavante, bij grenspalen 54 en 55); 2. meidoorn-sleedoornbosjes; 3. het Enci-bos. De fauna van de bosjes bij Fort Sint Pieter en in

de dolines is een min of meer verarmde uitgave van die van de eiken-haagbeukenbossen. Het bos bij de grenspalen 57 en 58 en het bos van de Franse Batterij vormen overgangen.

Naast de bossen werden ook de graslanden onderzocht. Het inzicht wordt hier bemoeilijkt door de veel geringere dichtheid van de ter plaatse voorkomende soorten. Terwijl bijvoorbeeld in een sleedoornbosje het aantal mijten per monster van omstreeks 400 cm³ bodem 150 kan bedragen (dit aantal is in andere bossen in Nederland vaak nog veel hoger), bevat een zelfde hoeveelheid mos uit een droog grasland soms slechts enkele mijten.

Er bestaat een duidelijk verschil tussen de fauna van de weilanden en die van de droge graslanden op de Westhelling. Bij de weilanden kan waarschijnlijk nog onderscheid gemaakt worden tussen weiland op löss en weiland op hoogterras.

Dit laatste zal echter nog nader onderzocht moeten worden. Tezamen met een onderzoek naar de micro-verspreiding van de Oribatei in de bodem van de hellingbossen, maakt het deel uit van de plannen voor het volgend jaar.

PADDESTOELENEXCURSIE OP ZONDAG 9, WOENSDAG 12 EN ZATERDAG 15 OCT. 1949.

Tijdens de voorexcursie op Zondag 9 October naar het Ozebos te Gulpen bemerkten de excursieleiders t.w. de heer en mevrouw Bels en de heer Mommers dat er haast geen paddestoelen stonden, omdat het hellingbos veel te droog was. Een vluchtig bezoek aan het park van Kasteel Neuborg opende echter mooie perspectieven, vooral op de lage en vochtige weiden langs de Gulp.

Op Woensdag 12 October was de excursie der Jeugdleden; voor deze gelegenheid gaf de eigenaar Graaf de Marchant et d'Ansembourg toestemming het park gratis te betreden, waarvoor hem op deze plaats gaarne dank gebracht wordt.

Op Zaterdag 15 October togen 45 leden van het Genootschap naar Gulpen om aan de excursie deel te nemen.

Reeds aan het begin van de wandeling werden 2 heksenkringen waargenomen van *Lycoperdon perlatum* met een diameter van pl.m. 1,25 m en 75 cm in het gazon van de rozentuin.

De paddestoel had een bevorderlijke werking

op de groei van het gras. In het gazon waren 2 ronde plekken te zien, waar het gras hoger en donkerder groen was. In deze donkere ring stonden de zwammen.

Een bijzondere vondst was ook *Boletus viscidus*, de larix-boleet; voorts de in Limburg zelden geconstateerde beukenparasiet: *Armillaria mucida*, porceleinzwam, en de eveneens niet zo heel algemeen voorkomende *Amanita phalloides*, groene knolzwam, onder eik. Deze laatste is de giftigste onder de paddestoelen.

In totaal werden 82 soorten gevonden, verdeeld over 40 geslachten, waarvan hieronder een lijst is opgemaakt.

LIJST VAN VONDSTEN OP DE 3 EXCURSIES.

BASIDIOMYCETEN.

Witsporige.

<i>Amanita phalloides</i>	groene knolzwam
<i>Amanita rubescens</i>	parel amaniet
<i>Amanitopsis vaginata</i> (var. <i>alba</i> Gillet)	slanke amaniet
<i>Tricholoma flavo-brunneum</i>	berken ridderzwam
" <i>melaleucum</i>	zwart-witte ridderzwam
<i>Tricholoma nudum</i>	grote paarse ridderzwam
" <i>album</i>	bittere witte ridderzwam
" <i>grammopodium</i>	streepsteel ridderzwam
" <i>aggregatum</i>	grijs-bruine bundelridderzwam
<i>Laccaria laccata</i>	fopzwam
" var. <i>amethystina</i>	rode koolzwam
<i>Collybia fusipes</i>	spoeivoetcollybia
" <i>butyracea</i>	botercollybia
" <i>dryophila</i>	eikenbladzwammetje
<i>Mycena vitilis</i>	papil-mycena
" <i>alkalina</i>	alkali-mycena
" <i>galericulata</i>	helmzwammetje
" <i>rugosa</i>	rimpelige mycena
<i>Hygrophorus conicus</i>	oranjegele wasplaat
" <i>psittacinus</i>	papepaaizwammetje
" <i>ceraceus</i>	tere wasplaat
<i>Lactarius torminosus</i>	baardige melkzwam
" <i>turpis</i>	zwartgroene melkzwam
" <i>blennius</i>	grijsgroene melkzwam
" <i>subdulcis</i>	bitter-zoete melkzwam
" <i>pallidus</i>	vaalgele melkzwam
<i>Russula nigricans</i>	grofplaat russula
" <i>virescens</i>	ruwe groene russula
" <i>chamaeleontina</i>	kameleon russula
" <i>solaris</i>	gele beukenrussula
" <i>linnaei</i>	zoete roodsteel russula
" <i>emetica</i>	braakrussula